

Sygn. akt I KK 193/22

## POSTANOWIENIE

Dnia 30 czerwca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wiesław Koziół

po rozpoznaniu na posiedzeniu w dniu 30 czerwca 2022 r.,  
sprawy z wniosku **E. S.**  
o odszkodowanie i zadośćuczynienie  
z powodu kasacji wniesionej przez pełnomocnika wnioskodawcy  
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)  
z dnia 25 listopada 2021 r., sygn. akt II AKa (...)  
utrzymującego w mocy wyrok Sądu Okręgowego w P.  
z dnia 4 września 2020 r., sygn. akt III Ko (...)

**oddala kasację jako oczywiście bezzasadną, a kosztami  
sądowymi postępowania kasacyjnego obciąża wnioskodawcę.**

### UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w P. wyrokiem z dnia 4 września 2020 r., sygn. akt III Ko (...),  
**w sprawie z wniosku E. S.** o odszkodowanie i zadośćuczynienie za krzywdy  
związane z pozbawieniem wolności jej matki H. B. (pseudonim H. J. ), w wyniku  
wyroku Wojskowego Sądu Rejonowego w P. z dnia 2 grudnia 1946 r., na  
podstawie art. 8 b ust. 1 ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne  
orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz  
niepodległego bytu Państwa Polskiego, **zasądził** od Skarbu Państwa na jej rzecz  
kwotę 1 015,80 złotych tytułem odszkodowania wraz z ustawowymi odsetkami od  
dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty oraz kwotę 500 000 złotych  
tytułem zadośćuczynienia wraz z ustawowymi odsetkami od dnia uprawomocnienia  
się wyroku do dnia zapłaty za pozbawienie wolności jej matki na podstawie wyroku,

który prawomocnie został uznany za nieważny, a w pozostałym zakresie pozostałym wniosek oddalił.

Apelacje od tego wyroku złożyli Prokurator Okręgowy w P. oraz pełnomocnik wnioskodawczynie E. S. Oskarżyciel publiczny zaskarżył ten wyrok w części zasądzającej na rzecz E. S. kwotę 500 000 złotych tytułem zadośćuczynienia. Zarzucił obrazę prawa materialnego, tj. art. 445 § 1 i 2 kodeksu cywilnego, podnosząc, że zasądzona kwota jest rażąco wygórowana i nieodpowiednia do rozmiaru krzywdy doznanej przez wnioskodawczynię i wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia i zasądzenie od Skarbu Państwa na jej rzecz, tytułem zadośćuczynienia kwoty 100 000 złotych wraz z ustawowymi odsetkami.

Z kolei pełnomocnik wnioskodawczynie E. S., zaskarżył wyrok w zakresie punktu II wyroku oddalającego wniosek o zadośćuczynienie w pozostałej części, tj. co do kwoty 10 043 952,90 zł. Zarzucił w apelacji błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku polegający na niedostatecznym ustaleniu rozmiaru krzywdy E. S. oraz niewzięciu pod uwagę wszystkich okoliczności mających wpływ na jej wymiar. Nadto naruszenie prawa procesowego, art. 7 k. p. k., polegające na dowolnej ocenie dowodów i wyciągnięcie z materiału dowodowego wniosków sprzecznych z zasadami logicznego rozumowania, doświadczenia życiowego i wskazaniemi wiedzy oraz obrazę prawa materialnego, a mianowicie art. 8 b ust. 1 ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego, poprzez jego błędną wykładnię. Podnosząc te zarzuty wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i zasądzenie na rzecz wnioskodawczynie kwoty 10 043 952,90 zł. tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę.

Sąd Apelacyjny w (...), po rozpoznaniu tych apelacji, wyrokiem z dnia 21 listopada 2021 r., sygn. akt II AKa (...), zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

Kasację od tego wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) złożył pełnomocnik wnioskodawczynie E. S.. **Zarzucił** w niej:

1)rażące naruszenie art. 8b ust. 1 ustawy z dnia 23 lutego 1991 roku o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na

rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (w dalszej części ustawa łutowa, ustawa rehabilitacyjna) w zw. z art. 445 § 1 k. c., poprzez jego błędną interpretację polegającą na przyjęciu, że przyznana kwota 500. 000 zł. za krzywdę doznaną w związku z pozbawieniem wolności matki wnioskodawczynie H. B. w okresie ciąży w wyniku umieszczenia w Areszcie Śledczym w P. i Zakładzie Karnym w P. od dnia 7 czerwca 1946 r. do dnia 22 sierpnia 1946 r. oraz przebywania E. S. wraz z matką w ww. miejscach od dnia 22 sierpnia 1946 r. do dnia 28 stycznia 1947 r. stanowi wystarczające zadośćuczynienie.

2)rażące naruszenie art. 8b ust. 1 ustawy łutowej, poprzez jego błędną wykładnię polegającą na przyjęciu przez Sąd II instancji, że przebywanie skarżącej w placówkach wychowawczych, po opuszczeniu przez nią więzienia, nie rodzi obowiązku Skarbu Państwa zadośćuczynienia wyrządzonej skarżącej krzywdy, podczas gdy krzywda ta pozostaje w adekwatnym związku przyczynowym ze skazaniem jej matki oraz wynika z ustawy rehabilitacyjnej,

3)rażące naruszenie art. 7 k. p. k., polegające na dowolnej ocenie dowodów i wyciągnięcie z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, wniosków sprzecznych z zasadami logicznego rozumowania, doświadczenia życiowego i wskazaniemi wiedzy, a w konsekwencji błędne przyjęcie, że zasądzona kwota zadośćuczynienia jest kwotą odpowiednią, gdyż zdaniem Sądu mającego na uwadze względy słuszności jest ona kwota proporcjonalną do doznanej krzywdy, podczas gdy w istocie jest kwotą nieadekwatną do okoliczności niniejszej sprawy, skutkiem czego było zasądzenie zaniżonej w stosunku do znacznego rozmiaru krzywdy doznanej przez wnioskodawczynię kwoty zadośćuczynienia, co prowadzi do poczucia rażącej niesprawiedliwości wobec E. S..

Prokurator Prokuratury Okręgowej w P., w pisemnej odpowiedzi na kasację. wniósł o oddalenie kasacji pełnomocnika wnioskodawczynie E. S. jako oczywiście bezzasadnej (por. pismo Prokuratora Prokuratury Okręgowej w P. z dnia 10 marca 2022 r., PO VI Ns 34.2019).

**Sąd Najwyższy zważył co następuje.**

Kasacja pełnomocnika wnioskodawczynie E. S. jest oczywiście bezzasadna w rozumieniu art. 535 § 3 k.p.k.

Przepis art. 523 § 1 k.p.k. stanowi, że strona może złożyć kasację od prawomocnych orzeczeń sądu odwoławczego tylko na podstawie bezwzględnych powodów odwoławczych, wymienionych w art. 439 k.p.k., lub innego rażącego naruszenia prawa, jeżeli mogło ono mieć istotny wpływ na treść tego orzeczenia sądu odwoławczego. Powszechnie przyjmuje się, że „rażące naruszenie prawa” to w sposób oczywisty wadliwe: procedowanie sądu odwoławczego, interpretacja bądź zastosowanie prawa. Wpływ takiego „rażącego naruszenia prawa” na orzeczenie sądu odwoławczego musi być „istotny”, porównywalny co do doniosłości właśnie z bezwzględnymi powodami odwoławczymi (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 maja 2012 r., sygn. akt IV KK 398/11, Legalis). Oczywiście jest, iż kontroli kasacyjnej nie można utożsamiać ze znacznie szerszą, zwykłą kontrolą odwoławczą. Z istoty postępowania kasacyjnego wynika konstatacja, że nie każde uchybienie, którego się dopuścił sąd odwoławczy może zatem stanowić podstawę skutecznego zarzutu kasacji (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 lutego 2017 r., sygn. akt III KK 20/17, Legalis). Nadto podstawą zarzutów kasacyjnych nie może być samo negowanie oceny zgromadzonych dowodów, bądź kwestionowanie opartych na nich ustaleń faktycznych, tylko dlatego, że są niekorzystne dla strony i przeciwstawianie im innych okoliczności, bardziej dla niej korzystnych, których sąd - po ich należyтым rozważeniu - nie uznał za wiarygodne lub mające znaczenie dla rozstrzygnięcia (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 31 maja 2016 r., sygn. akt III KK 65/16, Legalis).

W realiach niniejszej sprawy, nie można podzielić wywodów z kasacji co do tego, iż Sąd Apelacyjny w (...), rozpoznając apelację pełnomocnika wnioskodawczynie E. S., naruszył i to rażąco przepisy wskazane w zarzutach kasacyjnych. Lektura złożonej przez pełnomocnika wnioskodawcy kasacji prowadzi do wniosku, że podniesione w niej zarzuty są w zasadzie powieleniem zarzutów wcześniej zawartych w apelacji od wyroku Sądu I instancji. Jak wynika z pisemnego uzasadnienia zaskarżonego kasacją wyroku Sądu Apelacyjnego w (...),

sporządzonego z zachowaniem wymogów art. 457 § 3 k.p.k., Sąd ten dokonał, z perspektywy apelacji, kontroli rozstrzygnięcia Sądu I instancji. W sposób prawidłowy i wyczerpujący odniósł się do zarzutów apelacyjnych, słusznie uznając, iż apelacja pełnomocnika wnioskodawczynie E. S. jest niezasadna. Trafnie też przyjął, że za czas pobytu wnioskodawczynie E. S. w placówkach opiekuńczych nie należy się jej odszkodowanie ani zadośćuczynienie, mimo, iż było to związane ze skazaniem jej matki za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego i jej pozbawieniem wolności w związku z tym skazaniem. Zgodnie z przepisem art. 8b ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego, (tekst jednolity Dz.U. z 2021 r., poz. 1693) odszkodowanie za poniesioną szkodę i zadośćuczynienie za doznaną krzywdę przysługuje od Skarbu Państwa dziecku matki pozbawionej wolności, wobec której stwierdzono nieważność orzeczenia, które to dziecko przebywało wraz z matką w więzieniu lub innym miejscu odosobnienia lub którego matka w okresie ciąży przebywała w więzieniu lub innym miejscu odosobnienia. W pisemnej odpowiedzi na kasację trafnie stwierdzono, cyt. „Treść tego przepisu nie nasuwa jakichkolwiek wątpliwości, iż wolą ustawodawcy było przyznanie „wynagrodzenia” za szkody (w tym krzywdy) tych osób, które jako dzieci przebywały wraz z matką pozbawioną wolności w więzieniu lub innym miejscu odosobnienia lub których matka przebywała w tych miejscach będąc pozbawioną wolności i jednocześnie będąc z nimi w ciąży. Zasądzenie odszkodowania lub zadośćuczynienia za pobyt w placówkach opiekuńczych w okresie po opuszczeniu przez wnioskodawczynię zakładu karnego stanowiłoby naruszenie prawa.” Podzielić też należy ustalenie, iż zasądzona z tytułu zadośćuczynienia kwota 500.000 złotych stanowi odpowiednio wysoką i realną rekompensatę za doznaną przez E. S. krzywdę. Nie można dopatrzeć się w tym zakresie jakiegokolwiek naruszenia prawa. Uwzględniono bowiem, we właściwym stopniu, wszystkie okoliczności składające się na rozmiar krzywdy (warunki pobytu w więzieniu, załamanie więzi rodzinnych, przemoc wobec matki wnioskodawczynie itd.).

Kierując się przedstawionymi motywami Sąd Najwyższy, z mocy art. 535 § 3 k.p.k., rozstrzygnął jak na wstępie.

